

PARIS

20. VÝROČIA
HO VÍTAZSTVA
UJÚCICH

PROGRAM OSIAV
21. februára 1968 o 14 hodine
tabuľka na budove K1.111.11
prerušenie vo februári 1968

21. februára 1968 o 14 hodine
PROGRAM OSIAV

tabuľka na budove K1.111.11
prerušenie vo februári 1968

PROGRAM VÍTAZSTVA PRACUJÚCICH

DÝ

Pracovný program
20. februára 1968
tabuľka o 17.00 hodine

MORNEJ
BY

KONFERENCIA
W. A. M.

na Odborovej konferencii

BOLOGNA

Tvorivá skupina
intergenerácia

OTVORENÁ
KRONIKA

VEDOMOSTI VLADE ČERVENÉ

Novinar a...
Tvorivá skupina...

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

IV (82) ТОМ

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ**

**HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION TO EUROPEAN
EDUCATIONAL SPACE**

Рекомендовано Науково-методичною радою Східно-Європейського Інституту Психології (Україна - Франція). Протокол № 11 від 10 листопада 2018 року

Видання здійснене за сприяння Польської Академії Наук (Київське представництво), Міжнародної Експертної Агенції "Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна - Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Генрик Собчук (Польща), Ляшенко О.І., Коцур В.П., Вашуленко М.С., Бех І.Д., Виговська О.І., Петрочко Ж.В., Анджей Мірські (Польща), Марія Гренвальд (Польща), Габріеле Сімончіні (Італія)

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Всеукраїнський науково-практичний журнал "Директор школи, ліцею, гімназії" – Спеціальний тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – № 6. – Кн. 2. – Том IV (82). – К.: – Гнозис, 2018. – 546 с.

All Ukrainian Scientific-Practical Magazine "Principal of School Liceum Gymnasium" – Special Thematic Issue "Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space". – № 6. – Book 2. – Volume IV (82). – К.: Gnosis, 2018. – 546 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20652 – 10472 ПР від 31.03.2014.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних, психологічних та філософських наук Наказом МОН України від 06.11.2014 № 1279.

Збірник включено до міжнародних наукометричних баз: Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського).

У спеціальному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також – питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISSN 2309-7744

© Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова, 2018 р.
© Східно-Європейський Інститут Психології, 2018 р.
© Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2018 р.
© Видавництво "Гнозис", 2018 р.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК
ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

№ 6, Книга 2, Том IV (82), 2018 р.

Тематичні рубрики випуску:

Моніторинг якості освіти:
засоби, технології та управління якістю

Психолого-педагогічні та організаційні умови
запровадження європейських стандартів вищої
освіти в Україні

Послідовність загальної середньої та вищої
освіти як європейський стандарт

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс
23974

ДИРЕКТОР
ШКОЛИ
ЛІЦЕЮ
ГІМНАЗІЇ

МОН, НАПН

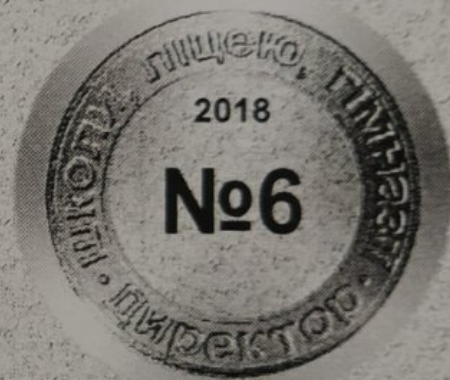
Всеукраїнський
науково-практичний
журнал: рецензований

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor školy, liceú, gymnazii.
Abbreviated key title: Dir.šk.liceú gimn.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія KB № 20652 – 10472 ПР
від 31.03.2014

Передплатний індекс
23974

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ
З ПЕДАГОГІЧНИХ,
ПСИХОЛОПІЧНИХ І
ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Головний і науковий редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

Зміст та анотації англійською

Наталія КАШУБА

Коректура

Наталія ВАСИЛЕНКО

Ольга ВИГОВСЬКА

Бібліографічний редактор

Наталія ТАРАСОВА

Верстальник

Дмитро МИРОНЕНКО

Відповідальний редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

© О. Виговська, ідея та концепція
© О. Виговський, дизайн та оформлення
© Всеукраїнський науково-практичний журнал
«Директор школи, ліцею, гімназії», 2018
© Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова

СПІВЗАСНОВНИКИ:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ім. М. П. ДРАГОМАНОВА

ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ

ім. Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР

ім. М. ПИРОГОВА

Редакційна рада

Голова - **Василь КРЕМЕНЬ**

Віктор **АНДРУЩЕНКО**

Анаїда **АМІРХАНЯН**
(Вірменія)

Володимир **БЕХ**

Іван **БЕХ**

Оксана **БЕЛКІНА**

Надія **БІБІК**

Володимир **БОНДАР**

Тетяна **БОРЗЕНКОВА**

Маріанна **БОСЕНКО**

Людмила **ВАЩЕНКО**

Ольга **ВИГОВСЬКА**

Рольф **ГОЛЛОБ** (Швейцарія)

Микола **ГУЗИК**

Анатолій **ДЕРКАЧ** (Росія)

Лілія **ДОНСЬКА**

Олександра **ДУБОГАЙ**

Карлхайнц **ДЮР** (Німеччина)

Галина **ЄЛЬНІКОВА**

Наталія **ЗАВАЦЬКА**

Людмила **КАЛІНІНА**

Людмила **КАРАМУШКА**

Валентин **КРУДУ** (Респ. Молдова)

Володимир **ЛУГОВИЙ**

Олександр **ЛЯШЕНКО**

Василь **МАДЗІГОН**

Сергій **МАКСИМЕНКО**

Юрій **МАЛЬОВАНІЙ**

Валентин **МОЛЯКО**

Віктор **ОГНЕВ'ЮК**

Віктор **ОЛІЙНИК**

Наташа **ОНДРУШКОВА**

(Словаччина)

Іван **ОСАДЧИЙ**

Надія **ОСТРОВЕРХОВА**

Людмила **ПАРАЩЕНКО**

Світлана **РУДАКІВСЬКА**

Олександра **САВЧЕНКО**

Ганна **САЗОНЕНКО**

Анатолій **СОЛОГУБ**

Сергій **СТЕПАНОВ** (Росія)

Олег **ТОПУЗОВ**

Георгій **ФІЛІПЧУК**

Василина **ХАЙРУЛІНА**

Наталія **ЧЕПЕЛЄВА**

Олена **ЧИНОК**

Раїса **ЧУМІЧЕВА** (Росія)

Галина **ШЕВЧЕНКО**

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс

23974

д-р філософських наук, проф., академік, Президент НАПН України

д-р філософських наук, проф., академік, Ректор НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Єреванський державний педагогічний інститут ім. В. Я. Брюсова

д-р філософських наук, проф., директор Ін-ту управління та економіки освіти НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, професор, академік, директор Ін-ту проблем виховання НАПН України
директор Спеціалізованої школи I-III ступенів № 207 м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., декан факультету педагогіки і психології НПУ ім. М. Драгоманова

заступник директора з науково-методичної роботи, Гімназія № 136 м. Києва

директор гімназії № 48 Шевченківського району міста Києва, «Народний вчитель України»

д-р педагогічних наук, проф., директор Центру експертизи освітніх реформ

канд. педагогічних наук, доцент, Головний і науковий редактор Всеукраїнського науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназії»

д-р психологічних наук, проф., Цюрихський педагогічний університет

канд. педагогічних наук, член-кор. НАПН України, директор «Авторської школи М. П. Гузика»

д-р психологічних наук, проф., Академік-секретар РАО

директор Гімназії № 30 «Еконад» м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф. фіз. виховання та здоров'я НПУ ім. М. П. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Life-long Learning Programmes of the European Union

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф., Українська інженерно-педагогічна академія

д-р психологічних наук, проф., зав. каф., Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

д-р педагогічних наук, проф., зав. відділу, Інститут педагогіки НАПН України

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

д-р психологічних наук, проф., Нач. управління Міністерства освіти Молдови

д-р педагогічних наук, проф., академік, віце-президент НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., Академік-секретар Відділ. загальної середньої освіти НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

д-р психологічних наук, проф., директор Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

канд. педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України, Учений секр. Відділення

д-р психологічних наук, проф., академік НАПН України

д-р філософських наук, проф., ректор Київського університету імені Бориса Грінченка

доктор педагогічних наук, проф., ректор Університету менеджменту освіти НАПН України

д-р психологічних наук, проф., Голова деп-ту громадянської освіти Університету Я. А. Коменського

д-р педагогічних наук, проф., ректор Академії неперервної освіти

д-р педагогічних наук, головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України

доктор наук з державного управління, директор Київського ліцею бізнесу

кандидат філософських наук, професор, проректор Київського міжнародного університету

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського гуманітарного ліцею

канд. педагогічних наук, член-кор., директор Інституту обдарованої дитини НАПН України

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор Інституту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського коледжу ім. В. О. Сухомлинського

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

кандидат філологічних наук, директор київської приватної Гуманітарної гімназії «Гармонія»

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор НДІ духовного розвитку людини, Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля (Сєверодонецьк)

МАРТИНЮК А.П.,

кандидат педагогічних наук,
доцент, Луцький національний
технічний університет,
м. Луцьк, Україна

ГУБІНА А.М.,

кандидат психологічних наук,
доцент, Луцький національний
технічний університет,
м. Луцьк, Україна

ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті аналізуються підходи до вивчення англійської мови. Акцентується увага на основних методиках та на їх особливостях. Доводиться, що кожний етап розвитку методики викладання англійської мови мав свої позитивні та негативні риси і свою об'єктивну цінність. Особливо підкреслюється актуальність комунікативного, діяльнісно-орієнтованого та компетентнісного підходу.

Ключові слова: методика викладання англійської мови, комунікативна спрямованість, класичний підхід, лінгвосоціокультурний метод, комунікативний підхід, діяльнісно-орієнтований підхід, компетентнісний підхід.

В статье анализируются подходы к изучению английского языка. Акцентируется внимание на основных методиках и на их особенностях. Доказывается, что каждый этап развития методики преподавания английского языка имел свои положительные и отрицательные черты и свою объективную ценность. Особенно подчеркивается актуальность коммуникативного, деятельностно-ориентированного и компетентностного подхода.

Ключевые слова: методика преподавания английского языка, коммуникативная направленность, классический подход, лингвосоциокультурный метод, коммуникативный подход, деятельностно-ориентированный подход, компетентностный подход.

The article deals with approaches to the study of English. The emphasis is on the main techniques and their features. The main

innovations in the approaches to teaching English in Ukraine, based on European experience, are the departure from the post-Soviet methodology; compliance with the content of the European Recommendations on language education, unification of educational levels in Ukraine and the world, compliance with modern European standards of language education in accordance with descriptors, which define the levels of English language proficiency (from A1 to C2); competent approach in teaching foreign languages; minimizing the use of the native language in the communication process; maximum involvement of each student in the process of mastering the language; active use of multimedia, audio and video materials; organization of project work of students, application of non-standard and creative tasks; involvement of students in cultural and educational activities; participation of future specialists in exchange programs; promoting learning and self-development throughout life.

Key words: *methodology of teaching English, communicative orientation, classical approach, linguistic-social-cultural method, communicative approach, activity-oriented approach, competence approach.*

Постановка проблеми. Вища освіта нині ставить за мету формування особистості студента-громадянина, потребує активізації його творчих сил та здібностей. Україна нині живе активними змінами та реформами. Остаточне визначення вектора розвитку держави, євроінтеграційні процеси зумовлюють нові вимоги до володіння іноземними мовами, зокрема й англійською. Як зазначено у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [7], прийнятій 2015 року, одним із ключових індикаторів реформування галузі освіти є вивчення іноземних мов як пріоритет внутрішньої політики України щодо інтеграції в ЄС. Одним із завдань у програмі визначено «забезпечення збільшення та оптимізації присутності України на міжнародних заходах та майданчиках, присутності в міжнародному академічному, культурному та громадському середовищі» [7]. Реалізація цього завдання є неможливою без глибоких змін у системі підготовки спеціалістів, без підвищення їх загальноосвітнього рівня, професійної майстерності та мобільності, без формування інтелектуальних якостей, без належної філологічної підготовки. Одним із провідних напрямів реформування системи національної освіти є використання інноваційних методів викладання в поєднанні з класичними, зрозумілими.

Аналіз досліджень. Проблема вибору методичного напрямку та ефективного підходу при вивченні іноземних мов є актуальною і знайшла своє відображення як у працях вітчизняних, так і зарубіжних вчених [1, 3, 6]. Аналіз

останніх досліджень і публікацій можна знайти в роботах С.В. Гапонової, Є.І. Пасова, П.О. Беха, А.П. Мартинюк, А.М. Губіної, Т.С. Антонової, А.Л. Харитоновой, І.О. Сімонової та багатьох інших. Проте, не зважаючи на це, як показав проведений аналіз, постійна еволюція суспільного замовлення зумовлює необхідність подальшого дослідження теоретичних основ різноманітних підходів та специфіки їх реалізації у процесі навчання.

Метою статті є проаналізувати підходи до вивчення англійської мови на різних етапах розвитку педагогічної науки та зосередитись на сучасних.

Виклад матеріалу. Останнім часом ринок освітніх технологій рясніє пропозиціями з найрізноманітніших прийомів вивчення англійської мови. Все актуальнішим стає питання методики викладання, що свідчить про підвищення культури споживання інтелектуальної продукції.

Спантеличений абітурієнт чи студент застигає перед книжковими полицями з лінгвістичною літературою і медіа-посібниками або задумливо переглядає довгий список рекламних оголошень. Найрізноманітніші пропозиції засвоєння іноземної мови примушують задуматись. «Англійська за два тижні», «Комунікативна методика викладання англійської мови», «Англійська з англійцями», «Ефективний експрес-метод», «Англійська на рівні підсвідомості», «Швидке вивчення англійської мови за методом Калана» – це ще не весь список сучасних пропозицій, які переконливо акцентують саме на своїй методиці, в якій багато нового і невідомого. Це, на нашу думку, породжує сумніви в результатах. Чи можна довіряти сучасним технологіям? Можливо доречніше віддати перевагу методикам, які добре зарекомендували себе.

На початку ХХІ століття Рада Європи розробила і затвердила Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Саме в них визначено напрямки змін; цей документ рекомендований МОН України для використання у процесі викладання іноземних мов на всіх рівнях. Відповідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (ЗЄРМ) було виділено 6 основних рівнів володіння мовою: А1 та А2 (елементарний користувач), В1 та В2 (незалежний користувач), С1 та С2 (досвідчений користувач). Кожен вид діяльності розглядається відповідно до дескрипторів і передбачає об'єктивні критерії для встановлення рівня володіння мовою кожного конкретного користувача мови. На оволодіння кожним рівнем необхідно не менше 100 год навчальних занять.

Раніше всі пріоритети без залишку віддавалися граматиці, майже механічному оволодінню вокабуляром, читанню і літературному перекладу. Це принципи «старої школи», де оволодіння мовою здійснювалося за допомогою довгої рутинної праці. Завдання пропонувалися досить одноманітні: читання тексту, переклад, запам'ятовування нових слів, переказ, вправи по тексту. Як бачимо, таке навчання реалізовувало лише одну функцію мови –

інформативну, а мову добре знали одиниці. Проте за ступенем володіння граматиною вони могли сміливо змагатися з випускниками Кембриджа!

Зараз для досягнення такого, як і раніше високого соціального положення теж потрібно чимало старанності, завзятості і щоденної праці. Але воістину «революційно» те, що мова стала в тій чи іншій формі доступною більшості. І пропозиція все більше орієнтована на споживача. Навіщо, наприклад, студентів технічної спеціальності вивчати фонетичні феномени типу палаталізація приголосних або типи редукації. Такі люди в майбутньому будуть, як правило, працювати в офісі й, відповідно, їх необхідно орієнтовати на розвиток цілком визначених знань і навичок. Відомий фахівець у галузі лінгвістики та методики викладання іноземної мови С.Г. Тер-Мінасова справедливо відзначає, що з недавнього часу вивчення мови стало більше функціональним і «фахівці у різних галузях науки, культури, бізнесу, техніки і всіх інших областей людської діяльності зажадали негайного навчання іноземним мовам як знаряддю виробництва. Їх не цікавить ні теорія, ні історія мови, а іноземні мови, в першу чергу англійська, потрібні їм виключно функціонально, для використання в різних сферах життя суспільства як засіб реального спілкування з людьми з інших країн» [2, с.61].

Сьогодні викладання мови придбало прикладний характер, у той час як раніше воно було порівняно абстрактним і теоретизованим. Функції педагога в освітньому процесі значно змінилися. Вчитель-диктатор не здатний надати учням свободу вибору і забезпечити необхідну в досягненні настільки тонкої матерії, як мова, «свободу навчання». Тому такий негативний педагогічний образ поступово стає надбанням історії. На зміну йому прийшов учитель-спостерігач, вчитель-посередник та керівник. Хоча особистість викладача в даному випадку відходить на другий план, вплив же його на аудиторію, яка, у свою чергу, стає більш камерною, не зменшується, а, навпаки, зростає. Саме вчитель на більшості сучасних курсів є організатором групової взаємодії (ідеальним колективом для вивчення іноземної мови в даний час вважається група з 10-15 осіб, оскільки саме така кількість людей може спілкуватися між собою з максимальним ефектом, інтересом та користю) [7].

Прогрес і принципові зміни методів вивчення мови, безсумнівно, пов'язані з новаціями в галузі психології особистості та групи людей. Психологічний чинник вивчення іноземних мов висувається на ключові позиції.

Зараз ми проаналізуємо різні підходи до викладання іноземної мови і визначимо їхні переваги та недоліки.

В основі *класичного підходу* лежить розуміння мови як реального та повноцінного засобу спілкування, а отже, всі мовні компоненти – усна та писемна мова, аудіювання та інше – потрібно розвивати в студентів планомірно і гармонійно. Класична методика частково переводить мову на самоціль,

але це не можна вважати недоліком. Такий комплексний підхід спрямований, в першу чергу, на те, щоб розвинути у студентів здатності розуміти і створювати мову. Методика передбачає заняття з викладачами, але такий порядок (хоча і не зовсім сучасний) не можна вважати мінусом. Викладач, який не є носієм мови, має можливість аналізувати і зіставляти дві мовні системи, порівнювати конструкції, краще доносити інформацію, пояснювати граматичні правила, попереджати можливі помилки. Загальна захопленість іноземними фахівцями – явище тимчасове, тому що західний світ по достоїнству оцінив пріоритет білінгвального володіння мовами. Найбільшу цінність в сучасному світі представляють вчителі, здатні мислити в контексті двох культур і доносити до студентів відповідний комплекс знань [5].

Лінгвосоціокультурний метод – це один з найсерйозніших і всеосяжних методів вивчення іноземної мови. Його прихильники твердо впевнені, що мова втрачає життя, коли викладачі і студенти ставлять метою оволодіти лише «неживими» лексико-граматичними формами. Відомо, що особистість – це продукт культури. Мова – теж. І найпереконливіше це підтверджують наші мовні помилки. Наприклад, якщо для нашого співвітчизника, який поверхнево володіє мовою, різниця між виразами *Don't you want to go?* і *Would you like to go?* не дуже-то велика, то для британця вона принципова, тому що перше він сприйме як не найкращий тон. Дуже часто у світі ділового спілкування звучить запитання «*What problems are you interested in?*», не враховуючи, що в англійській слово «*problems*» має стійко негативний відтінок. Правильно це питання буде звучати: «*What issues are you interested in?*»

Лінгвосоціокультурний метод приймає в розрахунок той простий факт, що 52% помилок здійснюються під впливом рідної мови, а 44% криються всередині мови, яка вивчається. Раніше стежили за правильністю мовлення; тепер, крім цього, прагнуть підвищувати її змістовність. Важливий зміст інформації, що передається, тобто комунікативний рівень, тому що в будь-якому випадку кінцева мета спілкування – бути зрозумілим [3].

Лінгвосоціокультурний метод об'єднує мовні структури (граматику, лексику і т.д.) з позамовними факторами. Ця методика базується на наступній аксіомі: «В основі мовних структур лежать структури соціокультурні». Ми пізнаємо світ за допомогою мислення в певному культурному полі і користуємося мовою для вираження своїх вражень, думок, емоцій, сприйняття [4]. Мета вивчення мови за допомогою даного методу – полегшення розуміння співрозмовника, формування сприйняття на інтуїтивному рівні. Тому кожен студент, який обрав такий органічний і цілісний підхід, повинен ставитися до мови, як до дзеркала, в якому відображаються географія, клімат, історія народу, умови його життя, традиції, побут, повсякденну поведінку, творчість.

Переваги, які дає впровадження інноваційних європейських методик

навчання англійської мови, є вагомими і заслуговують на більш детальний розгляд. Отже, одним із основних здобутків нового підходу є відповідність сучасним європейським стандартам освіти. Досягнута уніфікація рівнів навчання забезпечує єдність мети, змісту і засобів навчання англійської мови в Україні та світі. Нарешті має відійти в минуле практика розроблення внутрішніх, суто українських, стандартів засвоєння англійської мови [6].

Зазначені пережитки радянської системи, які міцно трималися в українській освіті дотепер, стали причиною того, що середньостатистичний українець (після вивчення англійської мови у школі протягом принаймні 5-6 років, а потім ще кілька років в університеті) не міг підтримати комунікацію з носіями мови навіть із побутових тем; у кращому випадку вмів перекласти друковані тексти за допомогою словника. При цьому держава виділяла чималі кошти на освіту громадян, які витрачалися на неефективне навчання іноземних мов, унаслідок чого спілкування зі світовими партнерами та процеси інтеграції України у світову спільноту дуже ускладнювалися.

Завдяки чітко прописаним дескрипторам у Загальноєвропейських рекомендаціях із мовної освіти рівні володіння англійською мовою стали визначатися за чіткими критеріями, відповідно до яких можна об'єктивно оцінювати результати навчання; при цьому встановлюється поетапне опанування кожного рівня від А1 до С2. Серед нових програмових вимог це мають бути рівень А1 – для учнів 5-7 класів загальноосвітніх навчальних закладів, рівень А2 – для 8-9 класів, рівень В1 – для учнів 10-11 класів загальноосвітніх шкіл і, відповідно, В1 – для 8-9 класів та В2 – для 10-11 класів для середніх навчальних закладів із поглибленим вивченням іноземної мови [9].

Європейський досвід показує, що найбільш ефективним у навчанні іноземних мов є *компетентісний підхід*, спрямований на розвиток практичних умінь, формування навичок і набуття досвіду користування повним набором теоретичних знань на практиці. За такого підходу англійська мова є засобом та знаряддям для вирішення практичних завдань у співпраці з іноземними партнерами, а не самоціллю, мовою заради мови, яка так і залишиться на рівні підручника й навчальної аудиторії і не використовуватиметься в реальному житті.

Європейські методики передбачають, що комунікація розглядається як основна мета використання мови. Саме *комунікативний підхід* покладено в основу навчально-методичних комплексів, розроблених групами фахівців-методистів, носіїв англійської мови, з урахуванням новітніх досліджень методики навчання, педагогіки, психології та інших суміжних наук. Сучасні навчально-методичні комплекси з англійської мови складаються з підручника (student's book або course book) та робочого зошита з аудіофайлами для студента (workbook with audio); комплектів CD та DVD; книги для викладача з

детально розробленими методичними рекомендаціями не лише до курсу в цілому, а й до кожного заняття; рекомендацій щодо оцінювання виконання студентами кожного виду завдань; інтерактивних завдань на картках, що продукують невідповідне усне чи письмове мовлення; комплектів тестів із кожної теми, тестів для поточного контролю (*progress tests, mid-year tests*) та підсумкових тестів із курсу, форм для самооцінювання студентів і відстеження особистого прогресу тощо.

Отже, у навчанні англійської мови провідним є розвиток компетенцій у всіх чотирьох видах мовленнєвої діяльності – читанні, аудіюванні, письмі й говорінні. Завдяки типовим завданням і вправам у навчально-методичних комплексах з англійської мови студенти поетапно опановують основні стратегії роботи з кожним видом мовленнєвої діяльності, а також звикають до формату проведення міжнародних екзаменів з англійської мови (*FCE, CAE, IELTS, TOEFL, PTE* тощо) і розвивають необхідні навички. Знаючи чітко визначені критерії, за якими здійснюється оцінювання рівня володіння англійською мовою, студенти здійснюють моніторинг власних успіхів і об'єктивно оцінюють власні досягнення.

Ще однією перевагою сучасних європейських комплексів є *діяльнісно-орієнтований підхід*, що передбачає засвоєння матеріалу, максимально наближеного до реальних життєвих ситуацій та потреб користувачів мовою, завдання для розвитку критичного мислення, прагматичності, такі, що передбачають ознайомлення із реальними подіями, людьми й ситуаціями тощо. Під час вивчення англійської мови студенти розширюють знання в галузі інших наук, розвивають загальні та професійні компетентності, необхідні для продуктивної діяльності у XXI столітті.

Нова парадигма іншомовної освіти базується також на максимальному використанні мультимедійних засобів, аудіо- та відеоматеріалів із подальшим виконанням завдань та обговоренням на кожному занятті; застосуванні мережі Інтернет для створення мовленнєвого середовища для студентів (сайти для самостійного вивчення англійської мови, безкоштовні дистанційні курси, створення навчальних спільнот у віртуальному середовищі, спілкування англійською в соціальних мережах); залученні сучасних пристроїв для пошуку та оброблення інформації (смартфонів, планшетів, ноутбуків); організації проектно-ї роботи студентів, застосуванні нестандартних і творчих завдань; залученні студентів до культурно-освітніх заходів, що проводяться іноземними мовами в позааудиторний час (англомовний дискусійний клуб, олімпіади, конкурси, виставки творчих робіт, декади іноземних мов, театральні вистави, англомовні табори тощо); участі студентів у програмах обмінів, стажуваннях і практиках за кордоном, передовсім в англомовних країнах.

Педагогіка партнерства, демократична співпраця викладача зі студента-

ми, що є концептуальною основою європейської освітньої системи, створює сприятливий психологічний клімат на заняттях, сприяє оптимальній організації навчальної діяльності.

Отже, ми бачимо, що є різні підходи до вивчення англійської мови і залишається лише визначитися з метою, засобах, а головне – методах, які ви хотіли б використовувати. Слід зазначити, що кожна методика викладання іноземної мови характеризується властивими їй позитивними та негативними рисами і має свою об'єктивну цінність. Основними інноваціями в підходах до викладання англійської мови в Україні, що базуються на європейському досвіді, є відхід від пострадянської методики; дотримання змісту Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти, уніфікація рівнів навчання в Україні та світі; компетентісний підхід у навчанні іноземних мов, розвиток компетенцій у всіх чотирьох видах мовленнєвої діяльності (читанні, аудіюванні, письмі й говорінні); мінімізація використання рідної мови у процесі комунікації; максимальне залучення кожного студента у процес опанування мови; активне використання мультимедійних засобів, аудіо- та відеоматеріалів, мережі Інтернет для створення мовленнєвого середовища для студентів; організація проектної роботи студентів, застосування нестандартних і творчих завдань; залучення студентів до культурно-освітніх заходів, що проводяться іноземними мовами в позааудиторний час; участь майбутніх фахівців у програмах обмінів; сприяння навчанню й саморозвитку протягом усього життя.

Список використаних джерел:

1. Бех П.О. Концепція викладання іноземних мов в Україні / П.О. Бех, Л.В. Біркун // Іноземні мови. – 1996. – №2. – С. 3-8.
2. Винокурцева И.Г. Whole language (Язык как целое) – современная гуманистическая философия образования и обучения английскому языку // Иностр. языки в школе. – 2005. – №1. – С. 61.
3. Гапонова С.В. Сучасні методи викладання іноземних мов за рубежом / С.В.Гапонова // Іноземні мови. – 1998. – №1. – С. 24-31.
4. Мартинюк А. П. Класичні та сучасні підходи до вивчення англійської мови / А. П. Мартинюк // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Філологічна. – 2012. – Вип. 25. – С. 204-206. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
5. Нові технології навчання: Наук.-метод. Зб. / Кол. авт. – К.: Наук.-метод центр вищої освіти, 2004. – Спецвипуск. – 187 с.
6. Полікарпова Ю. О. Сучасні тенденції у викладанні англійської мови в Україні / Ю. О. Полікарпова // Народна освіта. – 2017. – Вип. 2. – С. 60-65. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2017_2_11.

7. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
8. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment [Електронний ресурс]. – Language Policy Unit, Strasbourg. – Режим доступу : https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf

Transliteration of References:

1. Bekh P.O. Kontsepsiia vykladannia inozemnykh mov v Ukraini / P.O. Bekh, L.V. Birkun // Inozemni movy. – 1996. – №2. – S. 3-8.
2. Vynokurtseva Y.H. Whole language (azyk kak tseloe) – sovremennaia humanystycheskaia fylosofiia obrazovaniia i obucheniia anhlyiskomu yazyku // Inostr. yazyki v shkole. – 2005. – №1. – S. 61.
3. Haponova S.V. Suchasni metody vykladannia inozemnykh mov za rubezhem / S.V.Haponova // Inozemni movy. – 1998. – №1. – S. 24-31.
4. Martyniuk A. P. Klasychni ta suchasni pidkhody do vyvchenniia anhliiskoi movy / A. P. Martyniuk // Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»]. Ser. : Filolohichna. – 2012. – Vyp. 25. – S. 204-206. – Rezhym dostupu: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
5. Novi tekhnolohii navchannia: Nauk.-metod. Zb. / Kol. avt. – K.: Nauk.-metod tsentr vyshchoi osvity, 2004. – Spetsvypusk. – 187 s. Polikarpova Yu. O. Suchasni tendentsii u vykladanni anhliiskoi movy v Ukraini / Yu. O.
6. Polikarpova // Narodna osvita. – 2017. – Vyp. 2. – S. 60-65. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2017_2_11.
7. Stratehiia staloho rozvytku «Ukraina-2020» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
8. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment [Elektronnyi resurs]. – Language Policy Unit, Strasbourg. – Rezhym dostupu : https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf

MARTYNYUK A.P., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
alla-mart@ukr.net

GUBINA A.M., Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Lutsk
National Technical University, Lutsk, Ukraine
hubinaalla@ukr.net

БОЙКО Г.І. , Виклики та перспективи вивчення української мови як іноземної студентами 1-2 курсів з англомовною формою навчання	136
БОРЕЙКО Н.Ю. , Азаренкова Л.Л., Формування лідерської компетенції студентів Спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» під час проходження практик.....	145
ВАСИЛИШИНА О.В. , Особливості професійного становлення майбутніх товарознавців митної справи	156
ВЛАСЕНКО Л.В., ТРИГУБ І.П. , Формування професійних комунікативних навичок	165
ВОЛОСЮК М.А., ПРОЦЕНКО О.М., ПЕЧЕРЦЕВ О.О. , Формування геометричного образу: від лінії до концептуальної моделі.....	174
ГОНЧАРЕНКО Я.В., СУШКО О.С. , Модернізація підходів до організації науково-дослідницької діяльності студентів освітнього ступеня "магістр"	184
ГУТНИК І.М. , Педагогічні умови творчого розвитку майбутніх педагогів-хореографів	198
ДЕМ'ЯНЮК В. , Особливості формування професійно-ціннісних орієнтацій молодших спеціалістів з бухгалтерського обліку.....	210
ЖЕЛЯСКОВ В.Я. , Модель формування готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікативної взаємодії	219
КОВАЛЬОВА М.І. , Підвищення мотивації студентів до навчання як запорука ефективного набуття професійних навичок та знань	231
КУЛІДА О.О. , Професійне самовизначення майбутніх фахівців права: історико-педагогічна рефлексія	240
КУЛЬБАШНА Я.А., МАЛАНЧУК В.О., СКРИПНИК І.Л. , Теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх лікарів в умовах університетської клініки	251
МАНЖОС Е.О. , Розвиток навичок читання професійно-орієнтованих текстів у процесі навчання іноземними мовами.....	260
МАРТИНЮК А.П., ГУБІНА А.М. , Підходи до вивчення англійської мови	269
МОВА Л. , Професійна підготовка хореографів-постановників: зв'язне дихання як базовий компонент сучасного танцю	278
ROZANOVA E.A., KASHUBA M.V., RUMIANTSEVA E.A. , Writing as a communication skill: principles and approaches in teaching for general and specific purposes	290
РУДА О.Ю., КОСТИЛЬОВ О.В., ВДОВИЧЕНКО О.М., РОМАНЕНКО О.В. , Особливості поєднання різноманітних форм організації навчальної діяльності організації практичних занять студентів фармацевтичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації під час вивчення дисципліни «Біологія з основами генетики»	305